Дурень та чарівна сопілка

Дурень та чарівна сопілка Було в чоловіка три сини: два розумних а третій, Іван, дурний. Батько їх поділив хазяйством та й умер.

Пішли всі брати щастя шукати. Тільки розумні своє хазяйство покидали дома, а в Івана з хазяйства була одна ступа, так він і ту з собою взяв.

Ідуть вони та й ідуть, і вже стало смеркать. Дійшли до лісу та й кажуть:

Давайте виліземо на дуба та переночуємо, а то щоб розбійники не напали. Один і каже:

— А цього дурного біса де дінемо з ступою? Іван на те:

— Думайте за себе, а я сам вилізу на дуба та й заночую.

Полізли аж на самий вершок дуба і сидять, а Іван і собі лізе, а за собою і ступу тягне на дуба. Виліз, сидить і ступу держить.

От ідуть розбійники з своїх промислів та й стали ночувать під тим дубом. Назбирали дров собі, зачали варить у великому казані куліш на вечерю. Наварили, посідали кругом казана, побрали ложки та тільки що стали їсти та все студять, бо дуже гарячий був, а Іван як пустить ступу та прямо в казан. Кип'ячений куліш геть-чисто позаляпував їм очі. Вони з ляку як посхвачувалися та й ну тікать у ліс, забули й товар, котрий награбували в крамарів.

Іван тоді зліз з дуба та й каже братам:

— Лізьте додолу.

Брати позлазили, забрали увесь товар, коні і поїхали додому, а Іван узяв собі тільки сопілку. Узяв він ту сопілку і ну грать. А була та сопілка не проста, а чарівна: як заграє, так усе живе й танцює. От заграв Іван, так і пішло все танцювать: і вовки, і зайці, І лисиці, й ведмеді. А Іван все гра та сміється. Уже ті звірі сердешні танцювали і поморились. Уже за дерева хватались та держались, щоб не танцювать, та ні, не вдержаться.

Уморився Іван, ліг відпочивать. Трохи оддихнувши, встав і пішов у город. Люди саме несли на базар продавать хто паляниці, хто крашанки в коробці, а хто квас у відрах. Іван як заграв у дудочку, так і пішли всі танцювать. Один чоловік ніс коробку яєць та побив їх чисто, танцюючи, і сам як чортяка убрався в яєшню. Ті, що спали, посхвачувались та давай і собі танцювать: хто голий по хаті, хто без штанів, хто без сорочки, а хто без спідниці. Пішов увесь город перевертом: і собаки, і свині, і кури, все чисто, що було живе, пустилося танцювати.

Уморився Іван, граючи, і пішов у слободу найматився в робітники. Прийшов, а зустрічає його піп.

— Наймись до мене, добрий чоловіче, в робітники.

— Добре,— каже Іван.

— А що ти візьмеш у год?

— Та я не дорого візьму: п'ять карбованців.

— Як так, то й так,— каже піп.

Найняв він робітника та на другий день і послав волів пасти. Погнав Іван волів на сінокос, а сам виліз на стіг і сидить, а воли пасуться. От згадав він про свою дудочку і заграв. Як заграв, а воли зараз і пішли танцювать. Танцюють і танцюють, уже воли чисто поперепадались. Пригонить Іван волів увечері додому, а вони голодні, ревуть та з загати смичуть гнилу солому і їдять. Сам Іван повечеряв та ліг спать. На другий день погнав оп'ять волів пасти. Пас, пас, а потім знов заграв, і все пішло танцювать. Дограв до вечора і погнав волів додому голодних і замучених танцями. Дивиться піп на худобу та й каже:

— Де він їх у чорта пасе, що вони такі худі та голодні?

От він вирішив самому піти і подивитися, де той Іван їх пасе. На третій день погнав робітник волів пасти, а піп і собі слідом за ним. Пішов та й сів у тернику. Сидить і вигляда, що Іван буде робить.

А той знов виліз на стіг та й давай грати. Як пішло все танцювати - воли і всяка тварюка, а далі і піп у тернику. Терник був густий, і піп як почав по ньому плигать, як почав, та й порвав на собі

штани, рясу, сорочку, а косу та бороду чисто вискуб терном.

Бачить піп, що лихо, та давай кричать, щоб робітник перестав грати. А той грає собі і не чує. А далі зирк у терен, коли піп плига як оглашенний, він тоді й годі грать. Піп вискочив та й дав тягу додому.

Добіг до еела та як чкурнув вулицями. Люди його не пізнали, дивляться, що в нього тільки клапті висять з одежі, а все тіло видно, і давай на нього тюкать. Він тоді звернув з вулиці, переліз через тин та як гайнув по городах бур'янами, а собаки за ним. Дехто думав, що розбійник, та давай його цькувати собаками. Прибіг піп додому увесь в реп'яхах. Попадя не впізнала та з переляку і каже робітникам:

— Біжіть вигоніть з двору скаженого чоловіка. Ті побігли з дрючками, аж він до них забалакав. Тоді робітники узнали попа, привели його в хату і давай він попаді розказувать про Івана.

Попадя слухає та тільки дивується.

Увечері пригнав Іван волів, загнав у загін, дав сіна, а сам пішов вечеряти. Увійшов у хату, а піп йому й каже: — Ану лишень, Іване, заграй попаді коротенької пісні.

А сам узяв та й прив'язав себе до стовпа, котрим був підпертий сволок у хаті. Іван сів долі біля порога і почав грати. Попадя вмостилася на лаві, щоб послухать, як він грає, та як схопиться з лави і давай танцювати. А далі як закрутиться якоїсь панської та й мало їй місця. Де в чорта взялась кішка, вискочила з-під припічка та давай і собі плигать. А піп держався, держався руками, а воно його так і сіпа біля стовпа. Сіпало, а далі канат ослаб і давай тоді піп стрибать кругом стовпа на канаті. Стрибав, стрибав та вже аж боки понамулював канатом, а тоді давай кричать Іванові:

— Годі! Перестань! Хай тобі біс! Іван перестав грать, сховав у пазуху свою дудку та тоді й пішов спать. Піп і каже попаді:

— Давай Івана проженем завтра, а то він зовім замучить і нас і наших волів.

Іван брав одежу в сінях та й чув, що піп казав попаді. Уранці встав і пішов прямо до попа та й каже йому:

— Коли ти, попе, задумав мене проганяти, то заплати мені гроші, і я собі піду. Як не даси, то буду грать, поки ви обоє з попадею позамучуєтесь, танцюючи.

Піп поскріб потилицю, бачить, що треба-таки платить, вийняв з гаманця гроші і віддав Іванові.

Іван заграв на прощання однієї, поки піп з попадею потомились, аж язики висолопили з рота, та й пішов по білому світу блукати.